

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

підготовки бакалавра

спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

освітньо-професійної програми

«Середня освіта. Історія та громадянська освіта»

Силабус нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» підготовки бакалавра спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) освітньо-професійної програми «Середня освіта. Історія та громадянська освіта». Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2026. 16 с.

Розробник: Кінд-Войтюк Наталія Василівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та археології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Карліна О. М.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології, протокол № 2 від 17 вересня 2025 року.

Завідувач кафедри

Ленартович О. Ю.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова/ освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти / Заочна	Галузь знань: А Освіта Спеціальність: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність: А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Історія та громадянська освіта Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин 180/180 год Кредитів 6/6		Рік навчання – перший
		Семестр – перший
		Лекційні – 40 / 10 год. Практичні (семінарські) – 46/ 8 год.
		Самостійна робота – 82 / 140 год. Консультації 12 / 22 год.
ІНДЗ		Форма контролю – екзамен
Мова навчання – українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові Кінд-Войтюк Наталія Василівна

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри історії України та археології

Контактна інформація телефон (моб.) + 38 (066) 351 01 05;

e-mail kind2017@ukr.net, Kind-Voytyuk.Nataliya@vnu.edu.ua

Розклад занять: (за електронним розкладом).

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу. ОК «Вступ до спеціальності» є фундаментальною складовою підготовки бакалаврів за галузі знань А Освіта спеціальності А4 Середня освіта предметної спеціальності: А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) освітньо-професійної програми Середня освіта. Історія та громадянська освіта

Метою ОК є формування базових уявлень про зміст, завдання та перспективи професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти, розвиток мотивації до педагогічної діяльності та оволодіння початковими професійними компетенціями. Його ґрунтовне вивчення на дослідженні основ педагогічної науки, методики викладання історії та громадянської освіти. ОК дозволяє чітко усвідомити роль і значення історичної та громадянської освіти у формуванні світогляду молоді, зрозуміти взаємозв'язок між освітніми процесами, суспільними запитами та сучасними викликами у сфері освіти.

Цілі й завдання ОК «Вступ до спеціальності» відповідають програмі підготовки бакалаврів за галуззю знань А Освіта, предметною спеціальністю А4.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)». Глибоке розуміння педагогічної діяльності, її методології та специфіки забезпечує формування професійних компетенцій, що дозволяють ефективно застосовувати набуті знання у викладацькій практиці, аналізувати освітні тенденції та адаптуватися до сучасних змін у системі освіти.

ОК забезпечує отримання бакалаврами професійної підготовки, що дозволяє успішно працювати у сфері середньої освіти, оволодівши сучасними методиками викладання історії та громадянської освіти. ОК розвиває здатність до аналізу освітніх процесів, формування критичного мислення, а також навички прогнозування тенденцій у навчально-виховній діяльності. Особлива увага приділяється методологічній культурі, необхідній для ефективної організації педагогічної практики та дослідницької роботи в галузі освіти.

Програма навчальної дисципліни складається із трьох змістових модулів;

Змістовий модуль 1. Предмет історичної та громадянської освіти, їх принципи та особливості.

Змістовий модуль 2. Основи науково-педагогічного дослідження.

Змістовий модуль 3. Основи громадянської освіти: поняття, цілі, завдання

Пререквізити. Вивчення ОК базується на попередньо здобутих знаннях, отриманих у ЗЗСО у ході вивчення «Історії України», «Всесвітньої історії», «Основ громадянської освіти».

Постреквізити. Знання, навички й уміння, отримані здобувачами освіти у ході засвоєння ОК «Вступ до спеціальності», знадобляться в процесі вивчення практично усіх ОК освітньої програми, насамперед таких: «Ознайомлювальна педагогічна практика», «Педагогічна практика», «Методика навчання історії та громадянської освіти», «Курсова робота з історії та методики її навчання», «Курсова робота з громадянської освіти та методики її навчання».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета: ознайомити студентів із особливостями професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти, вивчити ключові підходи до організації освітнього процесу, сприяти формуванню педагогічних компетентностей і розвитку вмінь, необхідних для ефективного викладання суспільних дисциплін у середній школі.

Завдання:

- розвивати здатність здобувачів освіти до аналізу педагогічних методик, моделей та технологій викладання історії та громадянської освіти;
- формувати у здобувачів освіти вміння самостійного пошуку, аналізу та критичного осмислення навчально-методичної інформації;
- сприяти розвитку культури академічної доброчесності та умінь дотримуватися її принципів у навчальній і професійній діяльності;
- формувати педагогічну рефлексію та навички самовдосконалення, необхідні для подальшого професійного розвитку вчителя;

- ознайомити студентів із принципами інклюзивного та компетентнісного підходу в освітньому процесі.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

За результатами вивчення курсу здобувачі освіти повинні оволодіти наступними компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та умовами організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності (ФК)

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення; розвивати критичне мислення.

ФК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; використовувати цифрові ресурси і технології в освітньому процесі.

Предметні компетентності (ПК)

ПК1. Знання та розуміння змісту й методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК2. Знання новітніх досліджень в галузі історії та громадянської освіти.

ПК3. Знання категоріально-понятійного апарату історичної та громадянознавчих наук, здатність орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як засіб пізнання історичного процесу.

ПК5. Здатність розуміти загальні та спеціальні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, чинники, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.

ПК10. Знання нових підходів до шкільної історичної, громадянської освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.

Результати навчання (РН)

РН4. Має ґрунтовні знання з освітньої галузі/предмету, знає ключові та предметні компетентності, визначені Державним стандартом базової середньої освіти.

РН6. *Знає* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності; *взаємодіє* з учасниками освітнього процесу для створення спільного обміну досвідом використання цифрових технологій; *використовує* для організації навчання здобувачів освіти захищені цифрові ресурси.

РН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН13. *Усвідомлює* цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, *стійко прагне* до набуття та вдосконалення професійних компетентностей; *визначає* потреби і планує власний професійний розвиток, *взаємодіє* з колегами в професійних спільнотах з питань професійного розвитку, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН14. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній і громадській діяльності та ухвалення рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

РН15. *Знає* основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності, на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції, та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти і вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН2. *Знає та аналізує* сучасні наукові дослідження з проблем української і світової історії, громадянської освіти та *імплементує* знання в навчальну і практичну діяльність.

ПРН3. *Орієнтується* в історичному часі, застосовуючи періодизацію, *характеризує* суспільні явища в розвитку, вільно *оперує* спеціальною термінологією.

ПРН4. *Демонструє* інтегроване мислення, *пояснює* цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН5. *Використовує* краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, *розуміє й популяризує* історико-культурну спадщину України та світу.

ПРН6. *Працює* з джерелами інформації, інтегрує їх у зміст навчання історії та громадянської освіти, *представляє та обговорює* відображені в них факти, явища, події, процеси; *визначає* власну позицію щодо дискусійних питань.

ПРН10. *Усвідомлює* цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, *стійко прагне* до набуття та вдосконалення професійних компетенцій.

1. Структура освітнього компонента

I семестр денна / заочна форма здобуття освіти

	Назви змістових модулів та тем	Усього	Лекції	Практ. зан.	Конс.	Самост. роб.	форми контр.
	Змістовий модуль 1. Предмет історичної та громадянської освіти, їх принципи та особливості						
1	Професія вчителя історії та громадянської освіти	6/10	2/2	2/2	/1	2/5	УО (5/15), ДС (5/15)/10/30

2	Предмет історичної освіти, її зміст і завдання.	7/5	2	2	1/1	2/4	УО (5), ДС (5)/10
3	Суспільна роль історії.	5/5		2	1	2/5	УО (5), ДС (5)/10
4	Наукові установи історичного та громадянськознавчого профілів.	8/6	2	2	/1	4/5	УО (5), ДС (5)/10
5	Місце громадянської освіти в шкільній освіті	6/5	2	2		2/5	УО (5), ДС (5)/10
6	Загальна характеристика історичних джерел.	6/8	2	2/2	/1	2/5	УО (5/10), Т (10/15), ДС (15)/40
7	Основна проблематика шкільного громадянськознавчого курсу	9/8	2/2	2	1/1	4/5	УО (5), ДС (5)/10
8	Трасекторія розкриття громадянськознавчого компоненту у шкільному курсі історії	7/6	2	2	1/1	2/5	УО (5), ДС (5)/10
9	Культурно-освітні заклади історичного та громадянськознавчого профілів.	8/8	2	2/2	/1	4/5	УО (5/15), ДС (5/15)/30
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	64/61	16/4	18/6	4/7	26/44	100/100
Змістовий модуль 2. Основи науково-педагогічного дослідження.							
1.	Науково-педагогічне дослідження: зміст, об'єкт, предмет, функції.	7/9	2/2	2	1/2	2/5	УО (1/3), ДС (1/4)/8
2.	Академічна доброчесність наукового дослідження	7/4		2	1/2	4/4	УО (1), ДС (1)/2
3.	Особливості методології науково-педагогічного дослідження	6/4	2		1	4/4	
4.	Методологічні підходи до виконання педагогічного дослідження	6/4		2	1	4/4	УО (1), ДС (1)/2
5.	Послідовність науково-педагогічного дослідження наукового дослідження.	5/4	2		1/2	2/4	
6.	Основні методи науково-педагогічного дослідження	5/4		2	1	2/4	УО (1), ДС (1)/2
7.	Педагогічний експеримент	6/4	2	2		2/4	ДС (1)/1
8.	Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень	4/5		2	1	2/5	УО (1), ДС (1)/2
9.	Обробка та оформлення результатів дослідження.	6/5	2	2	1	2/5	УО (1), ДС (1)/2

10	Підготовка та написання наукової публікації	7/9	2/2	2	1/1	2/5	УО (1/4), ДС (1/4)/2/8
	Самостійна робота (ІНДЗ)						5/5
	Модульна контрольна робота №1						30
	Разом за змістовим модулем 2	58/60	12/4	16/4	4/8	26/44	50
Змістовий модуль 3. Сучасні підходи до викладання історії та громадянської освіти: програми, підручники, перспективи							
1.	Освітні програми з історії та громадянської освіти: структура, вимоги, оновлення	11/9	2/2	2	1/2	6/5	УО (1), ДС (1)/2
2.	Модельні навчальні програми: концепція, особливості та їхнє застосування	8/6	2	2/2		4/4	УО (1/4), ДС (1/4)/2/8
3.	Реформа шкільних підручників історичної та громадянської освіти: виклики, інновації та адаптація до сучасних реалій	9/6	2	2	1/2	4/5	УО (1), ДС (1)/2
4.	Аналіз змін у підручниках з історичної та громадянської освіти: нові підходи та методологія	6/6		2	/1	4/5	УО (1), ДС (1)/2
5.	Компетентнісний підхід у підручниках і програмах з історії та громадянської освіти	5/6		2	1/2	2/5	УО (1), ДС (1)/2
6.	Історична пам'ять і політика підручників з історії та громадянської освіти: як змінюється наратив	4/6	2		/2	2/5	
7.	Роль учителя в реалізації модельних програм з історії та громадянської освіти	6/7	2			2/5	УО (1/3), ДС (1/4)/2/7
8.	Міжнародний досвід оновлення навчальних програм з історії та громадянської освіти: уроки для України	6/6	2		/2	2/5	ДС (1)/1
9.	Перспективи розвитку історичної та громадянської освіти в Україні та світі	7/6		2	1/2	4/5	УО (1), ДС (1)/2
	Самостійна робота (ІНДЗ)						5

	Модульна контрольна робота №2							30
	Разом за змістовим модулем 3	58/59	12/4	12/4	4/7	30/44		50
	Усього годин	180/180	40/10	46/8	12/2 2	82/140		100

Форма контролю: Л – лекція, ДС – дискусія, ДБ – дебати, КР – контрольна робота, Е – есе, Т – тести, УО – усне опитування

2. Теми консультацій

I семестр денна / заочна форма здобуття освіти

	Назви змістових модулів та тем	Усього
Змістовий модуль 1. Предмет історичної та громадянської освіти науки, їх принципи та особливості		
1.	Професія вчителя історії та громадянської освіти	/1
2.	Предмет історичної освіти, її зміст і завдання.	1/1
3.	Суспільна роль історії.	1
4.	Наукові установи історичного та громадянськознавчого профілів.	/1
5.	Місце громадянської освіти в шкільній освіті	
6.	Загальна характеристика історичних джерел.	/1
7.	Основна проблематика шкільного громадянськознавчого курсу основи історичної науки.	1/1
8.	Траєкторія розкриття громадянськознавчого компоненту у шкільному курсі історії	1/1
9.	Культурно-освітні заклади історичного та громадянськознавчого профілів.	/1
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	4/7
Змістовий модуль 2. Основи науково-педагогічного дослідження.		
11.	Науково-педагогічне дослідження: зміст, об'єкт, предмет, функції.	1/1
12.	Академічна доброчесність наукового дослідження	1/1
13.	Особливості методології науково-педагогічного дослідження	1
14.	Методологічні підходи до виконання педагогічного дослідження	1
15.	Послідовність науково-педагогічного дослідження наукового дослідження.	1/1
16.	Основні методи науково-педагогічного дослідження	1
17.	Педагогічний експеримент	
18.	Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень	1
19.	Обробка та оформлення результатів дослідження.	1
20.	Підготовка та написання наукової публікації	1/1
	<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	4/8
Змістовий модуль 3. Сучасні підходи до викладання історії та громадянської освіти: програми, підручники, перспективи		
21.	Освітні програми з історії та громадянської освіти: структура, вимоги, оновлення	1/2
22.	Модельні навчальні програми: концепція, особливості та їхнє застосування	
23.	Реформа шкільних підручників історичної та громадянської освіти: виклики, інновації та адаптація до сучасних реалій	1/1

24.	Аналіз змін у підручниках з історичної та громадянської освіти: нові підходи та методологія	/1
25.	Компетентнісний підхід у підручниках і програмах з історії та громадянської освіти	1/1
26.	Історична пам'ять і політика підручників з історії та громадянської освіти: як змінюється наратив	/1
27.	Роль учителя в реалізації модельних програм з історії та громадянської освіти	
28.	Міжнародний досвід оновлення навчальних програм з історії та громадянської освіти: уроки для України	/1
29.	Перспективи розвитку історичної та громадянської освіти в Україні та світі	1/1
	Усього годин	12/22

IV. Політика оцінювання

Увесь навчальний процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач/ка освіти повинен/на систематично відвідувати лекції та практичні заняття з ОК, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та свої колеги, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення контрольних робіт.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання слід подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання тестових завдань та письмових робіт.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Процес вивчення освітнього компонента здійснюється за умов дотримання здобувачами освіти та викладачем [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.10.2020 р.](#) URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

В політиці оцінювання передбачені додаткові бали за наукову роботу (відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р.](#), URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних (семінарських) заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК, де форма контролю екзамен, становить 70 балів, де форма контролю залік – 100 балів. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового заліку та екзамену, атестації.

Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 30 балів.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок з окремого ОК за семестр. Складання екзамену обов'язкове та здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу.

У такому випадку підсумковий модульний контроль не враховується, а результати екзамену оцінюються за шкалою від 0 до 30 балів.

З ОК, де формою контролю є екзамен, протягом поточної роботи здобувач освіти має

набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту). Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н».

У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрхований за академічну неуспішність. Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів. Підсумкову атестацію студента здійснює екзаменаційна комісія після завершення навчання на певному освітньому рівні з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки вимогам освітньо-професійної програми.

Оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях здійснюється шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів становить 100, з яких на практичних заняттях здобувачі сумарно можуть набрати максимально 70 балів: 60 балів на семінарах, 10 балів – виконання ІНДЗ (10 б). Решту 30 балів можна отримати за виконання завдань двох модульних контрольних робіт. Пропущені заняття здобувач може відпрацювати шляхом проведення тематичної розмови з викладачем відповідно до графіку консультацій.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 30) за результатами виконання екзаменаційних завдань.

Підсумкова семестрова оцінка з ОК, де формою контролю є іспит, виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю (якщо такий передбачено силабусом ОК) у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Отримана оцінка заноситься до електронного журналу успішності

Під час вивчення ОК передбачена можливість визнання отриманої здобувачем вищої освіти неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р. URL: <http://surl.li/daloo>](http://surl.li/daloo)

V. Підсумковий контроль

Оцінювання відповідей здобувачів/здобувачок на семінарських заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до відповідей, участі в обговоренні, дискусії, дебатах; у формі написання підсумкових письмових робіт (контрольних і тестів) та завдань для самостійного опрацювання за змістовими модулями.

Питання для здійснення підсумкового контролю успішності навчання

1. Професія вчителя історії та громадянської освіти
2. Предмет історичної освіти, її зміст і завдання.
3. Суспільна роль історії.
4. Наукові установи історичного та громадянськознавчого профілів.
5. Місце громадянської освіти в шкільній освіті
6. Загальна характеристика історичних джерел.
7. Основна проблематика шкільного громадянськознавчого курсу основи історичної науки.
8. Траєкторія розкриття громадянськознавчого компоненту у шкільному курсі історії
9. Культурно-освітні заклади історичного та громадянськознавчого профілів.
10. Історія як наука.
11. Особливості громадянської освіти як навчального предмета.
12. Основні якості вчителя історії та громадянської освіти як фахівця.

13. Виховна роль громадянської освіти у формуванні громадянської свідомості.
14. Зв'язок громадянської освіти з іншими соціально-гуманітарними науками.
15. Навчальні ресурси для громадянської освіти, їх загальна характеристика.
16. Особливості історії як науки.
17. Спеціальні історичні дисципліни.
18. Історичні джерела, загальна характеристика.
19. Види історичних джерел.
20. Археологічні джерела.
21. Етнографічні джерела.
22. Класифікація писемних джерел.
23. Речові пам'ятки історії.
24. Фольклорні джерела.
25. Лінгвістичні джерела.
26. Кінофотодокументи як історичне джерело.
27. Літописи як історичне джерело.
28. Щоденники і мемуари як історичне джерело.
29. Принципи історичної науки.
30. Значення суб'єктивного фактору в історії.
31. Історичні категорії і поняття.
32. Наукові бібліотеки, система роботи з книгою.
33. Архівні установи в Україні.
34. Музеї, їх місце і значення в системі історичної науки.
35. Історіографія як наукова дисципліна.
36. Допоміжні історичні дисципліни.
37. Наукові і науково-публіцистичні історичні журнали.
38. Історичні культурно-освітні заклади і товариства.
39. Практичні аспекти підготовки вчителя історії та громадянської освіти.
40. Методологія історичної науки.
41. Освітні програми з історії та громадянської освіти: структура, вимоги, оновлення.
42. Модельні навчальні програми: концепція, особливості та їхнє застосування.
43. Реформа шкільних підручників історичної та громадянської освіти: виклики, інновації та адаптація до сучасних реалій.
44. Аналіз змін у підручниках з історичної та громадянської освіти: нові підходи та методологія.
45. Компетентнісний підхід у підручниках і програмах з історії та громадянської освіти.
46. Історична пам'ять і політика підручників з історії та громадянської освіти: як змінюється наратив.
47. Роль учителя в реалізації модельних програм з історії та громадянської освіти.
48. Міжнародний досвід оновлення навчальних програм з історії та громадянської освіти: уроки для України.
49. Перспективи розвитку історичної та громадянської освіти в Україні та світі.
50. Академічна доброчесність наукового дослідження.
51. Педагогічна періодика в Україні.
52. Науково-педагогічне дослідження: зміст, об'єкт, предмет, функції.
53. Класифікація педагогічних досліджень.
54. Особливості науково-педагогічного дослідження.
55. Курсова робота як вид науково-педагогічного дослідження.
56. Наукова стаття як вид науково-педагогічного дослідження.
57. Підготовка доповіді і тез на наукову конференцію.
58. Основні етапи роботи над підготовкою наукової статті.
59. Співвідношення понять «методологія», «метод» і «методика» педагогічного дослідження.

60. Методологічна компетентність вчителя історії.
61. Ознаки методологічної компетентності вчителя.
62. «Методологічна основа» і «методологічний підхід» у науковому педагогічному дослідженні.
63. Конкретно-наукова методологія педагогічних досліджень (підходи, принципи, сучасні дидактичні теорії).
64. Конкретно-методологічні принципи і підходи, які найчастіше застосовують в педагогічних дослідженнях.
65. Визначення і формулювання актуальності, проблеми і теми дослідження.
66. Визначення і формулювання «об'єкта» і «предмета» дослідження.
67. Методологічний параметр «мета дослідження». Формулювання завдань дослідження.
68. Гіпотеза дослідження та її формулювання.
69. Методологічні і теоретичні основи дослідження та варіанти їх представлення в науковій роботі.
70. Зміст методологічного параметра «методи дослідження».
71. Критерії якості дослідження: «наукова новизна», «теоретичне значення» результатів дослідження.
72. Практичне значення результатів дослідження.
73. Формулювання положень, які виносять на захист.
74. Аспекти, які визначають актуальність дослідження.
75. Покажіть зв'язок між проблемою і предметом, проблемою і темою дослідження.
76. Що може бути предметом педагогічного дослідження?
77. Охарактеризуйте вимоги до формулювання теми дослідницької роботи.
78. Назвіть елементи наукового апарату дослідження. Чому вони визначають науковий характер дослідження?
79. Які цілі педагогічного дослідження?
80. Назвіть елементи завдань наукового педагогічного дослідження.
81. Критерії, за якими оцінюють якість дослідження.
82. Як з'ясувати практичне значення дослідження?
83. Загальний алгоритм наукового пошуку в педагогічній сфері і характеристика його компонентів.
84. Загальна характеристика і класифікація методів педагогічних досліджень.
85. Методи вивчення психолого-педагогічної літератури з предмета дослідження.
86. Охарактеризуйте види наукового аналізу.
87. Розкрийте сутність методу моделювання в педагогічних дослідженнях.
88. Суть емпіричних методів.
89. Метод вивчення документів і результатів діяльності.
90. Контент-аналіз як метод педагогічного дослідження.
91. Вивчення та узагальнення педагогічного досвіду.
92. Методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування).
93. Педагогічний експеримент.
94. Охарактеризуйте метод спостереження.
95. Як вивчити педагогічний досвід?
96. Кількісні методи і проблема їх застосування в педагогіці.
97. Графічний метод відображення результатів дослідження.
98. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень.
99. Обробка та оформлення результатів дослідження.
100. Підготовка та написання наукової публікації.

Форма проведення іспиту – усний.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: Підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
2. Kind-Voitiuk N. Application Of Computer Technologies In Innovative Educational Activity Of A Teacher. (Застосування комп'ютерних технологій в інноваційній освітній діяльності вчителя). *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022.Vol. 22 No. 6 771-777.
http://ijcsns.org/07_book/html/202206/202206097.htmlhttp://paper.ijcsns.org/07_book/202206/202206097.pdf (Web of Science). (Сп. авт Шульга С. А., Понедельник Л. А)
3. Кінд-Войтюк Н.В. Учитель в сучасному освітньому просторі: прийоми та форми навчання історії. *Наукові інновації та передові технології*. (Серія «Педагогіка»): журнал. 2023. № 6(20) 2023. 622 с. С. 448-457. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20))
4. Кінд-Войтюк Н. В., Талімончук Ю. Т. Учитель віри й нації: Полієвкт Скрипник. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 6(52). С. 516–527. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)-516-527](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52)-516-527)
5. Кінд-Войтюк Н. В. III та інтернет як інструменти навчання на уроках історії та громадянської освіти в Новій українській школі. *Перспективи та інновації науки*. (Серія «Педагогіка»). 2024. № 11(45). С. 434-443.: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/16640>; DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-434-443](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-434-443)
6. Кінд-Войтюк Н. В. Інноваційні методи і форми проведення семінарських занять при підготовці студентів зі спеціальності «Історія». *Перспективи та інновації науки*. (Серія «Педагогіка»). 2022. № 8 (13). С. 77–99. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-78-89](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-78-89)
7. Кінд-Войтюк Н. Микола Куделя – культурно-освітній та громадський діяч Волині. Літопис Волині. . Серія «Історія та археологія». Видавничий дім: «Гельветика», 2022. Число 26. С. 42–47. DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2022.26.03>
8. Кінд-Войтюк Н. В. Сучасний вчитель історії та інформаційно-комунікаційна

- компетентність на уроках у Новій українській школі. *Літопис Волині. Серія «Історія та археологія»*. 2021. Число 24. С. 103–108. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.24.17>
9. Кінд-Войтюк Н. Особливості методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін в закладах освіти. *Літопис Волині. Серія «Історія та археологія»*. 2019. Число 21. С. 130-136. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.21.21>
 10. Кінд-Войтюк Н. Інноваційні виклики вивчення історії у контексті реалізації завдань нової української школи. *Слов'янський світ і Україна: Збірник наукових праць на пошану ректора Рівненського державного гуманітарного університету, професора Руслана Постоловського*. Рівне: О. Зень, 2021. 432 с. С. 365-372.
 11. Кінд-Войтюк Н. НУШ: інноваційні виклики вивчення історії. Theory and practice of modern science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), November 12, 2021. Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform. II International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Theory and practice of modern science», November 12, 2021. Kraków, Republic of Poland. Kraków: : European Scientific Platform, 2021. VOLUME 2. 124 s. S. 107-110.
 12. Кінд-Войтюк Н. В. Підготовка вчителя історії у ВНЗ в умовах реформи НУШ. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти і технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 27 січня 2022 р.): у 2 ч.* Полтава: ЦФЕНД, 2022. Ч. 2. 59 с. С. 55-58.
 13. Кінд-Войтюк Н. В. Академічна доброчесність та мобільність як механізми освітніх реформ в Україні. *Реформування вищої освіти в Україні: виклики, стан та перспективи: Колективна монографія*. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2023. 416 с. С. 123 – 147. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-360-6-7>
 14. Кінд-Войтюк Н. В. ШІ та інтернет як інструменти навчання на уроках історії та громадянської освіти в Новій українській школі. *Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка»)*. 2024. № 11(45). С. 434-443.: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/16640>; DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-434-443](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-434-443)
 15. Кінд-Войтюк Н.В., Ходаковська Т.В., Приймак В. О. Використання інноваційних технологій і застосунків у викладанні предметів громадянської та історичної галузі. *Методичні рекомендації*. Луцьк: Вежа, 2024. 101 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/26043>
 16. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <http://ra.vnu.edu.ua>
 17. Лаврук М. М. Методика науково-педагогічних досліджень: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 148 с.
 18. Лодатко Є.О. Моделювання в педагогіці: точки відліку. URL: http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_emagazine
 19. Майборода В., Ярошенко О., Скиба Я. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів: практичний посібник: за ред. О. Ярошенко. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2022. 174 с.
 20. Посилкіна О. В., Літвінова О. В., Братішко Ю.С. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. Харків : НФаУ, 2020. 220 с.

Інтернет-ресурси

21. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» URL: <https://www.nau.ua>
22. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського URL: <https://www.nbu.gov.ua>
Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
23. Національна історична бібліотека України. URL: <https://nibu.kyiv.ua>
24. Новинна грамотність: онлайн-курс / автор. кол.: Наталія Виговська, Ірина Виртосу, Діана Дуцик та ін.; за заг. ред. Діани Дуцик та Дарії Тарадай. URL: <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
25. Сайт журналу «Освітні обрії» URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/jrnabout>
26. Сайт журналу «Педагогічні обрії Волині» URL: <https://eenu.edu.ua/uk/publishing/pedagogichniy-chasopis-volini>
27. Сайт журналу «Український історичний журнал». URL: <http://uhj.history.org.ua/uk>
Сайт журналу «Український педагогічний журнал». URL: <http://uej.undip.org.ua>
Український інститут національної пам'яті (www.uinp.gov.ua)
28. Український історичний портал ([www. http://resource.history.org.ua](http://resource.history.org.ua))
29. Читиво – вільна бібліотека україномовної літератури.
URL: <https://chtyvo.org.ua> [ACLS History E-Books США](https://www.historyebooks.org)
(www.historyebooks.org)
30. [Hartford Web Publishing \(США\)](http://www.hartford.hwp.com) . URL: www.hartford.hwp.com
31. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
- 32.